

**AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
IM. EUGENIUSZA PIASECKIEGO W POZNANIU**

Zamiejscowy Wydział Kultury Fizycznej w Gorzowie Wielkopolskim

Kierunek: Dietetyka

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu: **FIZJOLOGIA OGÓLNA**

Kod przedmiotu: **ZWKF_DT_1_O_B.5_s**

Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot/moduł: **Zakład Nauk Biologicznych**

Osoba odpowiedzialna za kartę – koordynator przedmiotu:

dr Wioletta Brzenczek-Owczarzak

Osoby prowadzące przedmiot:

1. dr Wioletta Brzenczek-Owczarzak
2. dr Anna Kasperska

Data opracowania: **15.01.2020 r.**

1. Podstawowe informacje

Forma studiów	studia stacjonarne			
Stopień studiów	studia pierwszego stopnia			
Profil	praktyczny			
Specjalność	wszystkie			
Rok studiów / semestr	rok 1, semestr 2			
Status przedmiotu	obowiązkowy			
Język przedmiotu	polski			
Forma zajęć	wykład	ćwiczenia	seminaria	inne
Wymiar zajęć	30	30		
Liczba punktów ECTS	4			

2. Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie się z fizjologią poszczególnych układów funkcjonalnych człowieka.
C2	Zapoznanie się z czynnikami wpływającymi na wydolność człowieka oraz z czynnikami warunkującymi ich poziom; zaznajomienie z podstawami fizjologii wysiłku fizycznego oraz treningu zdrowotnego
C3	Zapoznanie się z fizjologicznymi aspektami beczynności ruchowej, fizjologicznymi aspektami zaburzeń odżywiania w sporcie oraz z metodami oceny składu ciała

3. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji:

- znajomość anatomii człowieka, zwłaszcza budowy układu trawiennego,
- znajomość podstawowych procesów biochemicznych zachodzących w organizmie, ze szczególnym uwzględnieniem dróg resyntezy ATP.

4. Efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych:

Symbol	Efekty uczenia się dla przedmiotu Po zrealizowaniu przedmiotu student:	Odniesienie do efektów uczenia się dla programu studiów	Odniesienie do charakterystyk II stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji (poziom 6)
EK1	zna podstawowe zagadnienia z zakresu funkcjonowania poszczególnych układów człowieka; potrafi ocenić wyniki podstawowych badań laboratoryjnych	K_W02 K_U06 K_K01	P6S_WG P6S_UW P6S_KK
EK2	zna rodzaje wydolności i czynniki warunkujące ich poziom; zna podstawy fizjologii wysiłku fizycznego oraz treningu zdrowotnego	K_W14 K_K07	P6S_WG P6S_WK P6S_KO P6S_KR
EK3	wie, jakie są fizjologiczne aspekty beczynności ruchowej; zna fizjologiczne aspekty zaburzeń odżywiania w sporcie oraz zna metody oceny składu ciała; posiada umiejętność oceny składu ciała	K_W12 K_W14 K_U05 K_K06	P6S_WG P6S_WK P6S_UW P6S_KK P6S_KR

5. Treści programowe

WYKŁADY		
Lp.	Tematyka zajęć Opis szczegółowych bloków tematycznych	Liczba godzin
W1	Homeostaza.	2
W2	Pobudliwość i pobudzenie.	2
W3	Krew – skład, właściwości, rola w organizmie. Budowa i znaczenie układu chłonnego.	2
W4	Równowaga wodno-elektrolitowa. Rola nerek.	2
W5	Fizjologia układu wydzielania wewnętrznego. Rola poszczególnych gruczołów. Rodzaje hormonów i ich działanie.	2
W6	Termoregulacja.	2
W7	Źródła energii i procesy energetyczne zabezpieczające pracę organizmu.	2
W8	Klasyfikacja wysiłków fizycznych. Fizjologiczna charakterystyka wysiłku statycznego i dynamicznego. Sposoby dozowania intensywności wysiłku.	2
W9	Wydolność tlenowa i beztlenowa oraz czynniki wpływające na ich wielkość.	2
W10	Zmęczenie jego rodzaje, lokalizacja, objawy. Przeciwdziałanie zmęczeniu. Rola zmęczenia i wypoczynku.	2
W11	Fizjologiczne podstawy treningu zdrowotnego. Ogólne wiadomości na temat metod treningowych.	2
W12	Wpływ systematycznego wysiłku fizycznego na organizm człowieka (z uwzględnieniem profilaktyki chorób cywilizacyjnych).	2
W13	Skutki bezczynności ruchowej	2
W14	Fizjologiczne aspekty zaburzeń odżywiania (m.in. otyłość, „triada” zaburzeń u zawodniczek)	2
W15	Metody oceny składu ciała.	2
Razem		30
ĆWICZENIA		
Lp.	Tematyka zajęć Opis szczegółowych bloków tematycznych	Liczba godzin
ĆW1	Układ krążenia – szpik kostny, grasica, węzły chłonne, śledziona, osocze, układ sercowo-naczyniowy; serce.	4
ĆW2	Komórki mięśniowe – mięśnie poprzecznie prążkowane, skurcze mięśni, napięcie mięśniowe, mięśnie gładkie, mięsień sercowy, układ przewodzący serca.	4
ĆW3	Czucie i ruch – odruchy, rdzeń kręgowy, podział czucia, zmysły, ruchy i postawa ciała, układ pozapiramidowy, mózdzek, pień mózgu, układ limbiczny.	4
ĆW4	Układ oddechowy – krążenie płucne, objętość i pojemność płuc, regulacja oddychania.	4
ĆW5	Układ trawienny – trawienie pokarmów, neurohormonalna regulacja procesu trawienia, hormony żołądkowo-jelitowe, żucie, połykanie, wchłanianie, opróżnianie, motoryka przewody pokarmowego, dróg żółciowych, żołądka i jelita cienkiego.	6

ĆW6	Przemiana materii – jej składowe, podstawowa przemiana materii, ośrodek głodu i sytości, równowaga energetyczna.	2
ĆW7	Układ wydalniczy – budowa, funkcje, etapy powstawania moczu, wydalanie moczu, drogi i sposoby utraty wody i elektrolitów, nerki, resorpcja i sekrecja kanalikowa. Równowaga wodno-elektrolitowa.	4
ĆW8	Zaliczenie końcowe.	2
	Razem	30

6. Metody dydaktyczne

M1	Wykład informacyjny.
M2	Obserwacja.
M3	Burza mózgów.

7. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim, w tym:	
Godziny wynikające z planu studiów	60
Konsultacje przedmiotowe	2
Zaliczenia w sesji	3
Godziny bez udziału nauczyciela wynikające z nakładu pracy studenta, w tym:	
Przygotowanie się do zajęć	20
Przygotowanie do zaliczenia	20
Sumaryczna liczba godzin dla przedmiotu wynikająca z całego nakładu pracy studenta	105
Sumaryczna liczba punktów ECTS dla przedmiotu	4

8. Metody oceny

a. Ocena formująca

F1	Aktywność na zajęciach.
----	-------------------------

b. Ocena podsumowująca

P1	Zaliczenie końcowe w formie testu (treści z ćwiczeń).
----	---

c. Warunki zaliczenia przedmiotu

- Obecność na zajęciach zgodnie z regulaminem studiów;
- Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie oceny pozytywnej z zaliczenia końcowego.

9. Kryteria oceny

Efekt uczenia się EK1	
na ocenę 2	Niewiedza na temat działania i współpracy układów funkcjonalnych człowieka w spoczynku; nieumiejętność pomiaru wskaźników funkcjonalnych.
na ocenę 3	Student poprawnie wskazuje ogólną rolę i zasady działania układów funkcjonalnych organizmu człowieka w spoczynku; wymienia i krótko charakteryzuje sposoby pomiaru wskaźników funkcjonalnych
na ocenę 4	Student nie tylko wskazuje rolę i zasady działania, ale również charakteryzuje zasady współpracy poszczególnych układów funkcjonalnych organizmu człowieka w spoczynku; poprawnie wymienia i analizuje wyniki pomiaru wskaźników funkcjonalnych, potrafi dokonać pomiaru wskaźników funkcjonalnych z pomocą nauczyciela; bierze udział w dyskusjach.
na ocenę 5	Student nie tylko wskazuje rolę i zasady działania, ale również charakteryzuje zasady współpracy poszczególnych układów funkcjonalnych organizmu człowieka w spoczynku; poprawnie wymienia i opisuje wyniki pomiaru wskaźników funkcjonalnych, potrafi dokonać pomiaru wskaźników funkcjonalnych bez pomocy nauczyciela; bierze udział w dyskusjach; posiada wiedzę na temat różnych uwarunkowań działania organizmu człowieka.
Efekt uczenia się EK2	
na ocenę 2	Nieznajomość źródeł energii zabezpieczających wysiłek fizyczny; nieznajomość rodzajów wydolności i czynników wpływających na jej poziom; niewiedza na temat fizjologicznej charakterystyki wysiłków statycznych i dynamicznych; nieumiejętność dozowania intensywności wysiłku; nieznajomość fizjologicznych aspektów zmęczenia; brak podstawowej wiedzy na temat treningu zdrowotnego i wpływu systematycznego wysiłku fizycznego na organizm człowieka.
na ocenę 3	Student poprawnie wymienia źródła energii zabezpieczające wysiłek fizyczny; poprawnie definiuje wydolność fizyczną i wymienia niektóre czynniki wpływające na jej poziom; ogólnie charakteryzuje wysiłki statyczne i dynamiczne; potrafi wymienić niektóre sposoby dozowania intensywności wysiłku; wymienia niektóre czynniki fizjologiczne decydujące o zmęczeniu organizmu; wskazuje na ogólną rolę treningu zdrowotnego i zna niektóre skutki wykonywania systematycznego wysiłku fizycznego.
na ocenę 4	Student poprawnie wymienia źródła energii zabezpieczające wysiłek fizyczny oraz podaje sekwencję przemian energetycznych w organizmie; poprawnie definiuje wydolność fizyczną i wymienia większość czynników wpływających na jej poziom; szczegółowo charakteryzuje wysiłki statyczne i dynamiczne; potrafi wymienić większość sposobów dozowania intensywności wysiłku; wymienia większość czynników fizjologicznych decydujących o zmęczeniu organizmu; zna szczegółowe cele treningu zdrowotnego i zna większość skutków wykonywania systematycznego wysiłku fizycznego; włącza się do dyskusji.
na ocenę 5	Student poprawnie wymienia źródła energii zabezpieczające wysiłek fizyczny oraz podaje sekwencję przemian energetycznych w organizmie; poprawnie definiuje wydolność fizyczną i wymienia większość czynników wpływających na jej poziom; szczegółowo charakteryzuje wysiłki statyczne i dynamiczne; potrafi wymienić większość sposobów dozowania intensywności wysiłku; wymienia większość czynników fizjologicznych decydujących o zmęczeniu organizmu; zna szczegółowe cele treningu zdrowotnego i zna większość skutków wykonywania systematycznego wysiłku fizycznego; potrafi dokonać fizjologicznej charakterystyki osób z wysokim i niskim poziomem wydolności fizycznej (reakcje na wysiłek, objawy zmęczenia itd.); bierze bardzo duży udział w dyskusjach.

Efekt uczenia się EK3	
na ocenę 2	Nieznajomość fizjologicznych aspektów bezczynności ruchowej; nieznajomość fizjologicznych aspektów zaburzeń odżywiania w sporcie; nieznajomość metod oceny składu ciała; nieumiejętność oceny składu ciała
na ocenę 3	Student wymienia niektóre fizjologiczne skutki bezczynności ruchowej; zna niektóre fizjologiczne skutki zaburzeń odżywiania w sporcie; wymienia i krótko charakteryzuje podstawowe sposoby oceny składu ciała.
na ocenę 4	Student wymienia większość fizjologicznych skutków bezczynności ruchowej; zna większość fizjologicznych skutków zaburzeń odżywiania w sporcie; wymienia i krótko charakteryzuje większość sposobów oceny składu ciała; potrafi dokonać pomiaru składu ciała z pomocą nauczyciela.
na ocenę 5	Student wymienia większość fizjologicznych skutków bezczynności ruchowej; zna większość fizjologicznych skutków zaburzeń odżywiania w sporcie; wymienia i krótko charakteryzuje większość sposobów oceny składu ciała; potrafi dokonać pomiaru składu ciała bez pomocy nauczyciela; umiejętność kompleksowego ujęcia realizowanych zagadnień (np. wpływ nieprawidłowego odżywiania, wieku itd. na skład ciała).

10. Macierz realizacji przedmiotu

Efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla programu studiów	Cele przedmiotu	Treści programowe	Metody dydaktyczne	Sposoby oceny
EK1	K_W02, K_K01, K_U06,	C1	W1–W7 ĆW1–ĆW7	M1–M3	F1, P1
EK2	K_W14, K_K07	C2	W8–W12 ĆW1–ĆW4, ĆW6	M1, M2	F1, P1
EK3	K_W12, K_W14 K_U05, K_K06	C3	W13–W15 ĆW1–ĆW7	M1, M2	F1, P1

11. Wykaz piśmiennictwa

a Piśmiennictwo podstawowe

1.	Jaskólski A., Jaskólska A., <i>Podstawy fizjologii wysiłku fizycznego z zarysem fizjologii człowieka</i> , AWF Wrocław, 2005.
2.	Adach Z. (red.), <i>Ćwiczenia z fizjologii ogólnej i fizjologii wysiłku fizycznego</i> , AWF Poznań, 2009.
3.	Kozłowski S., Nazar K., <i>Wprowadzenie do fizjologii klinicznej</i> , PZWL, Warszawa 1999.
4.	Konturek S., <i>Fizjologia człowieka</i> . Redakcja: T. Brzozowski. Edra Urban & Partner, 2019.

b Piśmiennictwo uzupełniające

1.	Traczyk W., <i>Fizjologia człowieka w zarysie</i> , PZWL, Warszawa 1989.
2.	Górski J. (red.), <i>Fizjologiczne podstawy wysiłku fizycznego</i> , PZWL, Warszawa 2001.
3.	Halicka-Ambroziak H., <i>Wskazówki do ćwiczeń z fizjologii dla studentów wychowania fizycznego</i> , AWF Warszawa, 1983.
4.	Pytasz M., <i>Ćwiczenia z fizjologii człowieka</i> , Uniwersytet Szczeciński, 1996.
5.	Miętkiewski E., <i>Zarys fizjologii lekarskiej</i> , PZWL, 1984.

12. Zatwierdzenie karty przedmiotu do realizacji

.....
(miejsowość, data)

(kierownik zakładu)

(dziekan wydziału)

Przyjmuję do realizacji (data i podpisy osób prowadzących przedmiot)